

УДК 687.016

ГЕНЕЗА ТА ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМОУТВОРЕННЯ ЧОЛОВІЧОГО ОДЯГУ

Асп. Л.В. Навольська

Науковий керівник проф. М.В. Колосніченко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Дизайн-проекування чоловічого одягу базується на особливостях поєднання модних силуетів, елементів певної культури, новітніх матеріалів та технологій виготовлення. Дослідження генези та еволюції формоутворення чоловічого одягу допоможе виявити й проаналізувати фактори, що мають вплив на зміну форми, обґрунтувати логіку змін і визначити ступінь їх актуальності в майбутньому. Ці знання будуть основою для успішної роботи дизайнерів, художників-модельєрів та конструкторів, сприяючи активній еволюції сучасного чоловічого гардеробу.

Об'єкт дослідження. Процес формоутворення чоловічого одягу.

Методи та засоби дослідження. Теоретична та методологічна основа дослідження базується на наукових працях та методологічних розробках фахівців з історії костюму та дизайну одягу, наукових положеннях теорії проектування одягу.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Проведені дослідження дали можливість визначити логіку зміни у формотворенні чоловічого одягу, концепцію формотворчості, ергономічні, конструктивні та технологічні аспекти. Практичне значення отриманих результатів роботи полягає в моделюванні схеми формотворчих процесів чоловічого одягу.

Результати дослідження. Модні трансформації у формотворенні чоловічого одягу характерні послідовною зміною, накопиченням кількісних та якісних ознак форми в просторі і часі. Незважаючи на те, що сама форма одягу першочергово визначалась формою тіла чоловіка, його стилем життя, добробутом, соціальним статусом в суспільстві, формотворення відбувалось із врахуванням функціональності, конструктивних особливостей крою, характеристик сировини та матеріалів, що використовувались для створення одягу з обов'язковим акцентуванням на практичності та комфортності. [1]

Еволюція формотворення чоловічого одягу чітко простежується на основі аналізу чоловічої моди різних історичних періодів. З ранньої античності і приблизно до середини XII століття чоловічий одяг був овальної або прямої форми, з прямими швами і без округлих пройм, драпірувався на фігуру, закріплюючись на плечі та талії. Гармонійне поєднання складок, драпіровки і текстури матеріалів надавали більшій естетичній виразності фігурі.

В епоху раннього середньовіччя чоловіки носили довгі та короткі туніки вільної форми. Для забезпечення більшій свободи руху додали до свого гардеробу окремий предмет одягу, який вільно підстібали до талії і закріплювали поясом – перший прототип чоловічих штанів. Суттєві трансформації у формотворенні чоловічого одягу були зумовлені появою пластинчастих матеріалів з металу наприкінці XII століття. Чоловічий одяг дещо видозмінював абриси фігури, збільшував чи здавлював окремі частини тіла людини, візуально переважував фігуру. Проте такий одяг вперше покривав все тіло чоловіка. Це був великий прорив як в естетиці чоловічої фігури, так і в практичному спрямуванні одягу. Але зважаючи на те, що лати і кольчуги були дуже важкими і незручними, під ці обладунки одягали туніки зі щільного матеріалу, що для чоловіка-воїна було не дуже комфортно. Згодом об'єми чоловічого одягу зменшились, торе захищали додатковими накладками, почали шити туніки з рукавами і довгі штани, в яких зручно сидіти на коні.

Костюм воїна у всій своїй красі мав чи не найбільший вплив на чоловічу моду тогочасної Європи. Починаючи з XIV століття чоловіки надавали перевагу щільно прилягаючим до тіла камзолам з рукавами об'ємної форми складного покрою, вузьким колготам-трико. Поверх камзолу носили коротку чи довгу плащ-накидку вільної форми [2]. Чоловічий одяг XIV – XVII століття характерний жорсткою формою, яка створювала абстрактні контури тіла людини, образ завершувався високим накрохмаленим коміром. Загалом, до кінця XVII століття, чоловічий одяг вирізнявся об'ємними динамічними деталями.

Дизайн-форма одягу для чоловіків тривалий час була постійною, змінювались тільки колір, фасон та елементи оздоблення.

Наприкінці XVIII століття формоутворення чоловічого одягу характеризувалось суттєвим зменшенням об'ємів та відмовою від надміру складних покроїв, ці риси вже не вважались ознакою аристократизму. Формоутворюючі елементи не видозмінювали тип фігури, одяг проектували м'якшої форми, без використання зайвих елементів оздоблення, складок та драпіровок. Візуально контури плечового поясу чоловічого одягу були дещо завужені, плечі м'яко опущені, торс видовжений. Чоловіча фігура в такому одязі виглядала трохи інфантильною.

В епоху раннього вікторіанства чоловічий одяг вирізнявся строгістю форм і чіткістю ліній. У гардеробі кожного чоловіка повинні були бути як мінімум чотири ансамблі одягу: піджак-візитка для офіційних зустрічей вдень, приталений однобортний сюртук і кольоровий двобортний жилет, а іноді й пальто для ділових зустрічей, фрак для вечірніх зустрічей. Штани були прямого крою, мали вузьку форму, а починаючи з 1850 рр. трансформувались в штани-галіфе. До середини XIX століття сюртук, жилет і штани рідко виготовляли із однієї тканини, але з розвитком індустрії це правило нівелювалось і виник новий прототип сучасного чоловічого ділового костюма.

До початку XX століття незначні зміни формоутворення чоловічого одягу відбулись внаслідок активного розвитку всіх галузей промисловості, адже для комфортних поїздок на автомобілі, велосипеді, для відпочинку необхідно було носити більш зручний одяг, появились в чоловічому гардеробі блейзери, піджаки спортивного стилю та легкі штани вільного крою.

Чоловіча мода XX століття вирізняється елегантністю консервативних костюмів з короткими піджаками з високою талією та вузькими плечима. Згодом в моду увійшли піджаки прямого крою з квадратними плечима, вільнішими рукавами і широкими лацканами. Двобортні костюми вже можна було носити без жилета, штани виготовляли прямого силуету із манжетами по низу. Проте Перша і Друга світова війна внесли свої корективи. Швейна галузь Америки та Європи працювала для виготовлення військової форми, чоловіча мода майже не розвивалась, виробництво сировини і тканин зменшувалось. В результаті чоловічі костюми стали менш виразним, а штани вужчими, ніж в попередні десятиліття.

Технічний прогрес і сучасні засоби комунікації наприкінці XX-го, початку XXI століття спонукали творців чоловічої моди до миттєвих перетворень та нововведень у формотворенні, постійного розвитку і переоцінки цінностей в дизайні. Особливим досягненням дизайну чоловічого одягу є абсолютно не обмежена еkleктика форм і фасонів. Сьогодні чоловіки мають набагато більше можливостей для створення власного іміджу, можливість виглядати успішно і почуватись максимально комфортно. А сучасний дизайн одягу, використовуючи всі засоби формоутворення візуально ідентифікує споживача, формує його образ.

Висновки. Детальний аналіз еволюції формоутворення чоловічого одягу виявив, що форма одягу рухалась циклічно, із незначним корегуванням вимог часу. Проведені дослідження дали можливість визначити основні етапи та закономірності у формотворенні чоловічого одягу, тенденції щодо логіки формотворчого процесу в дизайні одягу.

Ключові слова. дизайн одягу, еволюція чоловічого одягу, способи формоутворення чоловічого одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стівенсон Н. «Історія моди в деталях. З XVIII століття до наших днів». Переклад з англ. А.Балашова, Н.Кошелева. М.: Ексмо, 2011. 288 с.: іл.
2. Холландер Энн «Пол и костюм. Эволюция современной одежды». Перевод с англ. Е.Канищева, Л.Сумм. М.: Новое литературное обозрение, 2018. 232 с.: ил.
3. Каминская Н.М. «История костюма». М.: Легбытпромиздат, 1986. 168 с.: ил.